

РЕЦЕНЗІЇ ТА ОГЛЯДИ

УДК 82:7–058.237(477),,1917/1921”(049.32)

Віктор Шарпати

ТЕЛЯЧИЙ Ю. В. УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКА ІНТЕЛІГЕНЦІЯ В НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОМУ ВІДРОДЖЕННІ (1917–1921 РР.): [МОНОГР.] / Ю. В. ТЕЛЯЧИЙ. – ТЕРНОПІЛЬ: ТЕРНО-ГРАФ, 2014. – 600 С.

У статті прорецензовано монографію, пов'язану із культуротворчою діяльністю української інтелігенції в період вітчизняного державотворення (1917–1921 рр.). Шляхом аналізу достатньо репрезентативного масиву історіографічно-джерельної бази автором всебічно розкрито участь української літературно-мистецької інтелігенції у процесах національно-культурного відродження упродовж революційної доби 1917–1921 рр. У роботі визначено форми організації та демонстрації діяльності української творчої інтелігенції, узагальнено результати творчості вітчизняних літераторів і митців.

Ключові слова: літературно-мистецька інтелігенція, національно-культурне відродження, Українська революція (1917–1921 рр.), культуротворча діяльність, державність.

В умовах сучасного державотворчого процесу в Україні важливу роль відіграють наукові проекти гуманітарного характеру, присвячені історії вітчизняної державності 1917–1921 рр. Серед них пріоритетне місце належить дисертаційним роботам і монографіям. Упродовж останніх десятиліть зріс інтерес науковців до вивчення історії української інтелігенції. Із загального контексту її діяльності впродовж 1917–1921 рр. особливо виокремлюється культуротворчий аспект. Саме така малодосліджена й актуальна проблема стала предметом наукового дослідження Юрія Телячого "Українська літературно-мистецька інтелігенція в національно-культурному відродженні (1917–1921 рр.)" (науковий редактор монографії – Віктор Даниленко – член-кореспондент НАН України, доктор історичних наук, професор; рецензенти: доктори історичних наук, професори Олександр Завальнюк, Олександр Реєнт (член-кореспондент НАН України), Юрій Терещенко).

Структурно монографія складається із п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел і літератури та науково-довідкового апарату. У першому розділі автор ґрунтовно проаналізував історіографію досліджуваної теми, визначив етапи її формування упродовж 1917–2014 рр. Особливою репрезентативністю відзначається джерелознавча база монографії. Крім документів національного архівного фонду України, Ю. Телячий уперше ввів до наукового вжитку матеріали архівів Росії, Слов'янської бібліотеки Чеської Республіки (загалом список використаних джерел і літератури складає 2056 позицій). Заслужують на увагу теоретико-методологічні засади дослідження, котрі носять, певною мірою, дискусійний характер.

У другому розділі з'ясовано вплив Лютневої революції 1917 р. у Росії на становище та функціональне призначення української літературно-мистецької інтелігенції крізь призму ролі інтелігенції в суспільному житті напередодні революційних подій 1917 р. та часів Тимчасового уряду, здійснено соціальну характеристику українських літераторів і митців.

У третьому розділі розкрито місце літературно-мистецької інтелігенції у політиці українських урядів часів Центральної Ради, Гетьманату Павла Скоропадського та Директорії УНР.

У четвертому розділі досить змістовно представлено форми організації і демонстрації діяльності української творчої інтелігенції революційної доби: літературно-мистецькі установи й організації, літературно-мистецька періодика, книговидавнича та виставкова діяльність.

У п'ятому розділі визначено здобутки української літературно-мистецької інтелігенції упродовж 1917–1921 рр., охарактеризовано внесок інтелігенції в українську художню культуру, досягнення митців у галузі образотворчого мистецтва, встановлено активізацію літературно-мистецької критики. Загальні висновки монографії носять логічний, аргументований характер і констатують факт визначної ролі вітчизняної літературно-мистецької інтелігенції у процесах національно-культурного відродження періоду Української революції (1917–1921 рр.).

Практичну цінність монографії доповнює науково-довідковий апарат. Автор уперше узагальнив і систематизував повну бібліографію літературних творів "Літературно-наукового вістника" та американського часопису "Свобода" революційної доби. Там подано й зміст експозицій мистецьких виставок у м. Києві досліджуваного часу. Корисним є також наявність у монографії іменного покажчика. Загалом, позитивно оцінюючи монографічне дослідження Ю. Телячого, бачиться доцільним висловити окремі рекомендації та побажання, які не знижують наукову цінність

монографії, а носять рекомендаційний, дискусійний характер. Так, на нашу думку, логічним є зменшення кількості оригінальних цитат і літературних фрагментів із матеріалів тогочасної періодики. Також дещо більшої уваги заслуговує творча співпраця представників літературно-мистецької інтелігенції Наддніпрянщини та Наддністрянщини впродовж 1917–1921 рр.

У загальному контексті монографія Юрія Телячого "Українська літературно-мистецька інтелігенція в національно-культурному відродженні (1917–1921 рр.)" є цікавим, оригінальним науковим дослідженням, яке доповнює новим змістом історію Української революції 1917–1921 рр.

Виктор Шарпатый

ТЕЛЯЧИЙ Ю. В. УКРАИНСКАЯ ЛИТЕРАТУРНО-ХУДОЖЕСТВЕННАЯ ИНТЕЛЛИГЕНЦИЯ В НАЦИОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОМ ВОЗРОЖДЕНИИ (1917–1921 ГГ.): [МОНОГР.] / Ю. В. ТЕЛЯЧИЙ. – ТЕРНОПОЛЬ: ТЕРНО-ГРАФ, 2014. – 600 С.

В статье прорецензована монография, посвящённая культуротворческой деятельности украинской интеллигенции в период отечественного государственного строительства (1917–1921 гг.). Путём анализа достаточно репрезентативного массива историографической и источниковой базы автором целостно раскрыто участие украинской творческой интеллигенции в процессах национально-культурного возрождения во времена революции 1917–1921 гг.

Ключевые слова: литературно-художественная интеллигенция, национально-культурное возрождение, Украинская революция (1917–1921 гг.), культуротворческая деятельность, государственность.

Viktor Sharpatyi

TELIACHYI YU. V. UKRAINIAN LITERARY-ARTISTIC INTELLIGENTSIA IN NATIONAL-CULTURAL REVIVAL (1917–1921): [MONOGRAPH] / YU. V. TELIACHYI. – TERNOPIIL: TERNO-GRAF, 2014. – 600 P.

The monograph, connected with culture making activity of Ukrainian intelligentsia in the period of homeland state forming (1917–1921) has been reviewed in the article. By means of analysis of quite representational selection of historiographic-source base, the author has comprehensively revealed participation of Ukrainian creative intelligentsia in the processes of national-cultural revival, during the period of revolutionary time 1917–1921.

Key words: literary-artistic intelligentsia, national-cultural revival, Ukrainian revolution (1917–1921), statehood.

УДК 93/94 (004)

Микола Москалюк

РІЖНЯК Р. Я. РОЗВИТОК ІНФОРМАТИКИ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ – НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ: МОНОГРАФІЯ [ЗА ЗАГ. РЕД. В. М. ОРЛИКА]. – КІРОВОГРАД: В–ВО "КОД", 2014. – 360 С.

У рецензованій монографії прослідковано основні етапи становлення та розвитку інформаційних технологій у вищих навчальних закладах України в другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.

Ключові слова: монографія, інформатика, інформаційні технології, вищі навчальні заклади України, друга половина ХХ – початок ХХІ ст.

Монографія Р. Ріжняка підсумовує наукову роботу автора, присвячену становленню та розвитку інформатики та її впровадження у вищій школі України упродовж другої половини ХХ – на початку ХХІ ст. Враховуючи важливість розвитку інформаційних технологій для становлення сучасного суспільства, ця тематика дослідження є актуальною.

Актуальність рецензованої наукової праці значною мірою обумовлюється тим, що у вітчизняній науковій літературі практично відсутні наукові дослідження, у яких вивчається еволюція наукової думки про інформатизацію вищої освіти України, становлення основних закономірностей розвитку інформатики, апаратного та програмного забезпечення процесів інформатизації вищої школи. Саме тому очевидно є наукова новизна монографічного дослідження Р. Ріжняка, яка полягає у системному аналізі різноманітних джерел та наукової літератури, що дозволило авторові відтворити цілісну картину еволюції наукової думки про становлення інформатики у вищій школі України. Обґрунтування процесів інформатизації вітчизняної вищої школи, апаратне та програмне